

Z glasbo v boljši jutri

Glasbenoustvarjalne delavnice v azilnem domu na Viču

Migracije so vesplošni svetovni pojav že od nekdaj. Lahko se nas dotaknejo bolj ali manj, včasih smo se kot narod ali posamezniki prisiljeni seliti mi, včasih drugi. Menim, da večina ljudi iz domačih okolij ne odhaja, ker se tam počutijo dobro in jim je lepo, večina stremi le k »boljšemu življenju«, želi najti varen, prijeten in spodbuden košček sveta zase in za svojo družino.

Besedna zveza »boljše življenje« ima v kontekstu izseljevanja številne pomene, vendar se jo pogosto razume predvsem skozi prizmo ekonomskih razmer, kar pomeni boljši zaslužek oziroma višji življenjski standard. To razumevanje zamegli druge dejavnike, ki lahko označujejo to pogosto sintagmo: svoboda (gibanja, dela, izražanja, vere, načrtovanja prihodnosti, ipd.), varnost, umik od konfliktnih razmerij, dolgotrasnega, nestimulativnega okolja, primernejše okolje v fizičnem smislu (klimatske razmere), višja izobrazba, če naštejemo samo najbolj očitne. Vsekakor migracije ali selitve postavijo ljudi pred nove, pomembne preizkušnje, pretresejo, izprašajo obstoječe družbene vloge, identitete, podobe in »dajo misliti«.

Vendar pa migranti na začetku svoje preselitve nimajo prav velike izbire in nimajo časa za nič drugega kot za fizično preživetje. In ker živimo v času, ko se tudi k nam ponovno stekajo trume ljudi, ki prihajajo iz politično nestabilnih, šibkih in zaradi vojn razpadajočih dežel, to zadeva tudi nas. Migracije so dejstvo in od nas je odvisno, kako se bomo odzvali. Lahko se brezglavo upiramo ali pa ljudem poskušamo pomagati po lastnih zmožnostih, jih seznanjamo o našem načinu življenja, kulturi, sprejemamo drugačnost in se eden od drugega učimo.

V letih 2016 in 2017, v času največjega begunskega vala, sem prek *Inštituta za afriške študije* v okviru projekta *Ko svet postane dom v Azilnem domu Vič* izvajala različne delavnice z otroki in tudi z odraslimi in med njimi so bile tudi glasbene delavnice. Vsekakor drži, da je glasba univerzalni jezik in kot taka izdatno pripomore k spodbujanju pozornosti, dvigu motivacije, sproščanju in umirjanju ter skupinskemu povezovanju. Z odraslimi smo obiskali nekaj koncertov klasične glasbe ter koncerte v okviru festivala *Druga godba*, kjer so nam organizatorji velikodušno pomagali z brezplačnimi vstopnicami. Poleg tega sem imela občasno glasbene delavnice v samem *azilnem domu*, kamor so bili vključeni otroci, ki so v tistem času tam prebivali. Delavnice so potekale

v večnamenskem prostoru *azilnega doma*, a nemalokrat se je zgodilo, da prostor zaradi prezasedenosti ni bil na voljo.

Delavnice, namenjene predvsem otrokom in mladini, so bile vsakokrat najavljene že vnaprej, število otrok pa je nihalo. Zgodilo se je, da jih morda v tistem času ravno ni bilo v domu, da so z družino že zapustili *azilni dom* ali preprosto počeli kaj drugega. Toda običajno so tekali naokrog in ob mojem prihodu vedno spraševali, kaj bomo počeli danes.

Ker sem zaposlena kot učiteljica flavte v glasbeni šoli, sem imela večkrat priložnost opazovati metode dela pri predšolski glasbeni vzgoji dr. Veronike Šarec in zgodnjega poučevanja inštrumenta dr. Ane Kavčič Pucihar. Določene prvine sem lahko uporabila tudi pri delu z otroki v *azilnem domu*. Otroci in nekoliko starejša dekleta so se brez težav pridružili, a je bilo delo kljub vsem navedenim pozitivnim učinkom zaradi zelo različne starosti otrok, njihove neugnanosti, pomanjkanja zbranosti ter neustreznosti prostora nekoliko težje.

Če si srečen

zapis v izvornem jeziku	Izgovorjava	slovenski prevod
mongolsko		
	herve sehên êmdêrč bêvêl algaa taš	če si srečen, z rokama zaploskaj si,
	herve sehên êmdêrč bêvêl algaa taš	če si srečen, z rokama zaploskaj si,
	herve sehên êmdêrč bêvêl	če si srečen in če srečo rad bi še delil z
	bij bijeruge inemseglêd	nekom,
	herve sehên êmdêrč bêvêl algaa taš	če si srečen, z rokama zaploskaj si
perzijsko (farsi)		
بوكب اپ ريسم رد یداش رگا	agar šede darmesir pabekub	če si srečen, krepko z nogo udari v tla,
بوكب اپ ريسم رد یداش رگا	agar šede darmesir pabekub	če si srečen, krepko z nogo udari v tla,
یرادن یمخ و ريسم رد یداش مگا	agar šede darmesir ua ghami nadari	če si srečen in če srečo rad bi še delil z
بوكب اپ ريسم رد یداش رگا	agar šede darmesir pabekub	nekom,
		če si srečen, krepko z nogo udari v tla
angleško		
if you're happy and you know it pat your had		če si srečen, se po glavi potrepljaj,
if you're happy and you know it pat your had		če si srečen, se po glavi potrepljaj,
if you're happy and you know it and you really want to show it		če si srečen in če srečo rad bi še delil z
if you're happy and you know it pat your had		nekom,
		če si srečen, se po glavi potrepljaj
srbsko		
kad si sretan prstima pucketaj ti		če si srečen, s prsti zdaj zatleskaj si,
kad si sretan prstima pucketaj ti		če si srečen, s prsti zdaj zatleskaj si,
kad si sretan i kad želiš s drugim djelit' sreču svu		če si srečen in če srečo rad bi še delil z
kad si sretan prstima pucketaj ti		nekom,
		če si srečen, s prsti zdaj zatleskaj si
turško		
eğer sen de mutluysan hey diye bağır Heeeeyyyyyy	ejar san de mutluysan hej dije bəjr heej	če si srečen, glasno vzklikni svoj hura,
eğer sen de mutluysan hey diye bağır Heeeeyyyyyy	ejar san de mutluysan hej dije bəjr heej	če si srečen, glasno vzklikni svoj hura,
eğer sen de mutluysan ve bunu biliyorsan	ejar san de mutluysan ve bunu bilijorsan	če si srečen in če srečo rad bi še delil z
eğer sen de mutluysan hey diye bağır Heeeeyyyyyy	ejar san de mutluysan hej dije bəjr heej	nekom,
		če si srečen, glasno vzklikni svoj hura
slovensko		
		če si srečen, zdaj ponovi vse od prej
		če si srečen, zdaj ponovi vse od prej če si
		srečen in če srečo rad bi še delil z nekom
		če si srečen, zdaj ponovi vse od prej

Opomba: pesem prilagam v obliki, kot smo se jo naučili in zapisali skupaj z otroki. Pri nekaterih kiticah je naveden izvirni zapis, pri nekaterih le izgovorjava, pri vseh pa je zapisan slovenski izvirnik.

Prav na začetku smo se predstavili z ritmičnim vzorcem. Vsak je v slovenščini v stavku povedal svoje ime kot npr. »jaz sem Asma«, potem pa smo skupaj ritmično ploskali glede na število zlogov. Ko so se zvrstili vsi otroci, smo vzorec ponovili vsi skupaj.

V nadaljevanju smo stoje izvedli ritmično vajo: štirikrat smo udarili po kolenih, štirikrat zaploskali, se štirikrat potrepjali po ramenih in štirikrat po glavi. To zaporedje smo približno petkrat ponovili in nato zmanjševali število udarcev (trikrat, dvakrat, enkrat in nato še v obratni smeri).

Zapela sem nekaj melodičnih vzorcev, te so ponavljali, jaz pa sem s tem preizkusila pevske sposobnosti oz. njihov posluš in pevski obseg. Pozvala sem jih, da zapojejo kakšno otroško pesem v svojem jeziku, in jih vprašala, ali poznajo kakšno slovensko. Z veseljem so se odzvali, poznali so tudi nekaj malega slovenskih pesmi, saj so večji otroci že obiskovali slovensko osnovno šolo. Seveda jim je bila znana tudi enostavna otroška pesem *Kuža pazi* J. Bitenca. Ena od deklet je na tablo napisala prvo kitico, skupaj smo jo prebrali in zapeli, tako da so ponavljali za menoj. Na koncu so si otroci, ki znajo pisati, besedilo prepisali na svoje liste in izdelek olupšali z risbico. Ker je bila skupina starostno zelo raznolika, je bilo potrebno veliko prilagajanja. Z mlajšimi otroci smo velikokrat ponavljali ritmično igrico s ploskanjem, kar jim je bilo zelo všeč, nato pa so bolj poslušali, prepevali in ustvarjali na papirju.

Na delavnicah, ki so sledile, smo ponovili že usvojene elemente in pesmicam dodali ritmično spremljavo na improviziranih glasbilih. Enostavna glasbila smo izdelali sami in uporabili kar material in pripomočke, ki so nam bili na voljo: velike platenke, plastične kozarce, pesek, palice in podobno. Iz plastičnih kozarčkov in peska smo izdelali preproste rotopulje, platenke pa uporabili kot tolkalne inštrumente, na katere smo udarjali z rokami ali palico.

Z večjimi dekleti, na njihovo pobudo in s skupnimi močmi, smo se naučili pesem *Če si srečen*, ki so jo poznali vsi. Preoblikovali smo jo tako, da je vsaka od deklet izbrala eno kitico v svojem maternem jeziku. Pesem smo začeli s kitico v mongolščini, saj je bila pesem ideja mongolske deklice, nadaljevali smo z jezikom farsi oz. perzijsčino, srbščino, turščino, dodali angleščino ter zaključili s kitico v slovenščini (glej str. 31).

Naj govorimo o migrantih, beguncih ali prosilcih za azil, skozi razgovore in druženja sem v tem obdobju srečala množico ljudi. Večina njih je bila sprva precej notranje motivirana, radovedna, dovzetna za kulturno asimilacijo in odprta za nov način življenja. Žal pa dolgotrajni postopki pridobivanja azila in mučno čakanje na težko pričakovani odgovor ubijajo še tako močno motivirane, najbolj od vseh družine.

Kot že rečeno, sem poleg glasbenih organizirala tudi druge tematske delavnice. To so bili skupinski rekreacijski teki, kuharske in ustvarjalne delavnice, obisk drugih kulturnih prireditelj ter nekaj izletov (Postojnska jama, Arboretum Volčji Potok, Piran). Čeprav te aktivnosti niso povezane z glasbo, pa močno pomagajo posameznikom in družinam med čakanjem na odločitev pristojnih organov, dvigujejo moralo in motivacijo, pripomorejo pri spoznavanju navad in okolja nove dežele ter pospešujejo učinkovito asimilacijo.

Verjamem, da je vsak človek s svojo energijo, vedrino in pripravljenostjo zmožen pomagati, kar veliko pripomore k srečnejšemu vsakdanu sočloveka. O tem sem se prepričala ob vsakokratnem vstopu skozi vrata *azilnega doma* in za to izkušnjo sem neizmerno hvaležna.

Literatura:

1. Milharčič Hladnik, M. & Mlekuž, J. (2009). *Krila migracij, Pomeri življenjskih zgodb*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.